

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vasi? — Ivamáí?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið
sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyrirkomandi einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meir kostnað fyri lýsaran.

Sjónvarpsmálið:

Orð og mynd
Dagny Joensen

Púra rætt at útgerðin er stór og góð

— Eg trúgvi ikki at henda iløga er gjord, uttan at samgongan hevur verið samd, og tað skuldabindur eisini úti í Tinganesi, sigur Finnbogi Isaksen, tingmaður fyri Tjóðveldisflokkinn í samrøðu við Sosialin um Sjónvarp Føroya

Hvørjar treytir vilt tú seta fyri innihaldið í Sjónvarp Føroya?

— Fyrst og fremst skulu vit gera so nógv feroyskt tilfar sum gjørligt. Harnæst skulu allar sendingar, sum ikki eru á norðurlandskum máli, tekstast, — eitt nú filmar og allar aðrar sendingar, sum eru á enskum, fronskum, italienskum máli o.s.fr. — eisini cowboyfilmur.

— Vit eiga at seta okkum sum mál, at tað er náttúrligt at gera feroyskt tilfar til sjónvarpið. Hetta er tað sama sum framskygdir feroingar fyri hópin av árum síðan settu sær fyri — nevniliga, at fáa so nógv tilfar sum gjørligt av tí sum vit løsu, á feroyskum máli.

Eitt av úrslitunum er, at vit nú hava feroyskar skúlabækur, feroysk bløð og bækur, hóast feroingar fyrst í hesi øldini høvdu nógv lættari við at lesa og skilja danskt mál! Hesar royndir vóru gjørdar fyri atmiðja móti at menna og varðveita feroyska málið. Tað hevur kortini ikki fært við sær, at vit ikki eisini lesa útlendsk bløð og bækur við síðuna av.

Um stutta tíð verður eisini møguleiki yvir sjónvarpsfylgisveinar at fáa útlendskar sendingar uttan tekst. Tí er tað neyðugt at leggja dent á feroyska tekst — sum alternativ til útlenska tilfarið.

Ikki torførari enn aðrastaðni

Verður tað torført at gera

feroyskar sendingar?

— Tað verður hvørki lættari ella torførari enn tað er í øðrum londum. T.d. kann ein samrøða upptakast á band við einum journalisti og einum teknikara. Um eitt orðaskifti skal takast upp, krevur tað møgulega tvey ella trý fólk, men tað skuldi eisini verið gjørligt. Hetta eru tær vanligu sendingarnar, men eg ásaðni kortini, at skulu vit gera sjónvarpsleikir, so er slikt upptøka meira tíðarkrevjandi og kostnaðarmikil.

Skulu vit miðja móti at gera egna sjónvarpsleikir?

— Um vit samanbera feroyska eiklist og umstøðurnar her á landi við aðrastaðni, so er tó ein ávisur munur á, hvat vit kunnu gera. Vit kunnu kanska ikki gera eins góðar myndir, sum í framleiðsluni gerast fullkomnar, sum eitt nú í Danmark og aðrastaðni.

Hóast alt hava vit havt sjónleik á feroyskum palli í 100 ár, og tað er tekin um, at vit eisini her á landi kunnu menna um hesa listagrein. Eg trúgvi, at vit kunnu gera sjónleikir/ sjónvarpsfilmur, hóast vit ikki hava milliónir at nýta til hetta endamálið, eins og útlendsku filmsfölgini hava.

Skulu vit senda beinleiðis av palli?

— Ja, um tað ber til fyri heildina í innihaldinum. Herfyri sá eg filmin »Gandafloktan«, sum Ingmar Bergman hevur sett upp.

Hesin filmur var framúrskarandi góður og misti

avgjört ikki virði, tó at hann var upptikin beinleiðis á palli. Til samanberingar kann sigast, at sjónleikurin »Erasmus Montanus« sum Sjónvarp Føroya sendi sunnukvöldið, visti, at tað kanska eisini er ein góðska, at slíkur leikur verður gjørdur beinleiðis til sjónvarpið. Tá kanst tú taka partar burtúr, sum verða leiktir uttanfyri palltjeldini og tað gevur eisini eina ávísu lættari gongd í innihaldinum.

Hvørjar sendingar heldur tú, vit skulu leggja dent á?

— Dentur skal m.a. leggjast á at gera feroyskar barnasendingar. Alt tilfar skal umsetast, — eisini teknifilmur, umframt at vit skulu gera so nógv barnasendingar sjálvi, sum gjørligt.

Annað hóskaði tilfar er útlendskur ítróttur, sum eigur at verða redigeraður frammanundan í sjónvarpinum, umframt feroyskan ítrótt, við síðuna av.

Er feroyskur ítróttur ikki betri tilfar enn útlendskur?

— Jú, og tað haldi eg eisini er prógvað. Eitt nú hava feroingar sæð yrkisliðardan ítrótt í sjónvarpinum í fimm ár, men kortini er áhugin fyri feroyskum ítrótti ikki minkaður. Hetta visir seg nevniliga í einhjørjum samfelag, at fólk fegnast um at siggja nakað av sínum egna, — eisini um tað ikki er so yrkisliðart. Tað er jú einaferð soleiðis, at øll samfelag ikki kunnu verða best í øllum førum,

Finnbogi Isaksen: — Føroyar er ein tjóð við egnum máli og mentan. Vit hava eisini alt tað sum eyðkennir eitt samfelag, so er tað líka mikið um íbúgvartalíð er 45 mill. ella 45.000 fólk.

Fyri okkum eins og allar aðrar tjóðir er galdandi, at vit liva nógv ríkari liv við egnum identiteti. Tí er tað umráðandi, at vit gera so nógv feroyskar sendingar, sum gjørligt

og tí er tað enn hugaligari, at ein kann fegnast um okkurt, sum onnur duga betri enn vit. Hetta ger seg rættuliga galdandi í sjónarmiðum innan ítróttarfeløgini.

Skal danska TV-avisin sendast óredigerað?

— Sum heild er danska TV-avisin góð. Hon er eisini tann sendingin í danska sjónvarpinum, sum teir har leggja størstan dent á, framum aðrar sendingar. Ein og hver sum hevur sæð dansku TV-avisina veit, at nógv av hesum tilfari kortini ikki sigur feroyingum nakað.

— Lat meg nevna tvey dømi, sum hava verið seinastu tíðina og sum greitt prógva, at ikki er rætt at senda slík útlendsk tíðindi beinleiðis.

Herfyri var tíðindastubbi um nakrar dunnur, sum vóru deyðar í Stóra-belti av dálking. Um sama mundið doyði hópin av fugli í Føroyum, tí ein trolari var farin á Flesjarnar. Helst er olja líkin úr skipinum, tá tað sakk, men hetta hoyrdu vit einki um í feroyska sjónvarpinum.

Hitt dømi er um skattatrúppuleikar í Danmark, sum eru óviðkomandi fyri feroingar. Danska skattalóggávan var og er

øðrvisi enn tann í Føroyum. Kortini var ikki eitt orð nevnt um heilt óbótaliga stóru umleggingina av skattaskipanini í Føroyum, sum rakar øll í samfelagnum — hóast tað hevði alstóran týðning fyri okkum.

Útfrá hesum haldi eg, at tað er prógvað, at ikki øll dansk tíðindi eru hóskaði at senda beinleiðis, men at vit kunnu taka burtúr hesum tilfari og senda tann partin sum er um uttanríkisráð, við feroyskum frásøguvísi.

Serken fólk skulu til slíkt arbeiði?

— Ja, tórvur er á starvsfólki í sjónvarpinum, sum kann redigera tilfarið. Har er brúk fyri journalistum, teknikarum og øðrum starvsfólki, sum kunnu gera grafískt arbeiði og scenografi (strikmýndir og pallpynt).

Kortini haldi eg at tað ber til at gera ein saman-drátt í tíðindunum eina ferð um vikuna fyrribils, og aftaná summarfrítíðina at víðka um tíðindasendingina.

Hvi er tað so neyðugt við feroyskum tilfari?

— Tað er heilt einfalt tí eg meti, at Føroyar eins og allar aðrar tjóðir liva nógv ríkari liv við egnum identiteti!

Vit hava egna mál og mentan, egna siðir, umhvøvi, meiningar og egna samfelagsskipan — stutt sagt, allar teir eginleikar, sum sermerkir eina tjóð.

— So er tað líka mikið um innbúgvartalíð er 45 mill. fólk ella bert 45.000 — uppbyggingin og eyðkennini eru tey somu!

Uppgávan hjá Sjónvarp Føroya verður at finna hóskað tilfar, sum skal nýta tvey endamál. Eitt er at gera fólk flest nøgd við sendingarnar og hitt er at menna tjóðina og einstaklingin.

Á pallborðsfundi í 1979 í Útvarpinum var tó ikki fyri sjónvarpinum. Høvdur tú broytt meining?

— Eg var ikki fyri, at vit fingur sjónvarpsfölg, men helt, at vit skuldu hava alment sjónvarp beinanvegin. Úrslitið av sjónvarpsfölgunum er, at tey hava lagt mestan dent á at senda undirhaldstilfar seinastu seks árin.

Nú almenna sjónvarpið leggur á annan bóg, har minni undirhaldstilfar verður enn higartil, gevur tað helst eina ávísu ónøgd í byrjanini.

Um eitt ella tvey ár verða víðurskiptini helst batnaði og fólk vant seg við hetta, sigur Finnbogi Isaksen, at enda.